

רע"פ 3618/17 - סלימאן סלים מולא נגד הועדה המקומית לתכנון ובניה "גליל מרכזי" עכו

בית המשפט העליון

רע"פ 3618/17

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: סלימאן סלים מולא

נ ג ד

המשיבה: הועדה המקומית לתכנון ובניה "גליל מרכזי" עכו

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי חיפה מיום 12.4.2017 בתיק עפ"א
15931-05-15, שניתן על-ידי כבוד השופטת ת' שרון
נתנאל

בשם המבקש: עו"ד זכי כמאל
בשם המשיבה: עו"ד יעל פרידמן

החלטה

בקשה זו הועברה לטיפול בעת האחרונה.

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת ת' שרון נתנאל) בעפ"א 15931-05-15 מיום 12.4.2017, במסגרתו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בעכו (כב' השופטת ז' (קאודרס) בנר) בתו"ב 48641-03-11 מיום 25.3.2015.

רקע והליכים קודמים

1. המבקש הורשע על פי הודייתו בכתב אישום המייחס לו עבירה של ביצוע עבודות ושימוש הטעונים היתר, ללא היתר, לפי סעיפים 145(א), 204(א) ו-208 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בנוסחו במועד הגשת כתב האישום, בגין בניית שתי קומות מעל למבנה קיים, בשטח כולל של 150 מ"ר.
2. בגזר הדין, הדגיש בית משפט השלום את נסיבותיו של המקרה:
"לקחתי לתשומת ליבי את הנסיבות המיוחדות בתיק זה כאשר האב (המבקש - ג'.ק) אשר הינו הבעלים של הקומה הראשונה והמשתמש היחיד מזה עשרות רבות של שנים בדירה בקומה הראשונה, אפשר לבנו לבנות שתי קומות מעליו. כן לקחתי בחשבון במסגרת השיקולים לקולא את חווה"ד ת/2 אשר מבהירה את מצבו הנפשי הקשה והחמור של בנו של הנאשם ומכאן הנסיבות המקלות כאשר אב מאפשר לבנות ולגור מעליו".
בסיכום הדברים, ובשים לב לאמור, חייב בית משפט השלום את המבקש להרוס את הבנייה המתוארת בכתב האישום בתוך 18 חודשים ממועד גזר הדין אלא אם ישיג היתר בנייה או צו התאמה כחוק, והשית עליו קנס בסך 10,000 ש"ח ועונשים נוספים.
3. המבקש ערער על פסק הדין וביקש מבית המשפט המחוזי לאפשר לו לחזור מהודייתו מאחר שלשיתו ההודיה נמסרה שלא מרצונו ומבלי שהבין את משמעותה. בהקשר זה הפנה המבקש למכתב שקיבל מגורמים מטעם המשיבה, במענה לבקשתו למחיקת כתב האישום ובטרם מסר הודייתו, בו נכתב כי הפרקליט המטפל הונחה להמשיך בניהול ההליך הפלילי, ועם זאת צוין כי ככל שייפתרו הבעיות התכנוניות הקשורות בביצוע העבירה, ניתן יהיה לשקול זאת מחדש. כן הפנה המבקש לדברי באת כוח המשיבה במהלך הדיון בבית משפט השלום, דקות ספורות לפני הודייתו, כי התבקשה לבדוק אפשרות להכשיר את הבנייה. אלו, לטענת המבקש, לא עולים בקנה אחד עם הודייתו, ולפיכך היה ברור לו כי בכוונת הנוכחים באולם ובכוונת בית המשפט לסייע לו. כן טען המבקש כי למרות שהוא בעל המקרקעין ומתגורר בקומה עליה נבנו שתי הקומות הנוספות, אין לו נגיעה לבנייה ולשימוש שנעשו על ידי בנו בשתי הקומות שמעליו, וכי הוא, לדבריו, קורבן של הנסיבות ושל בנו הסובל מהפרעה נפשית.
4. לאחר הגשת הערעור, הסכימו הצדדים מפעם לפעם לדחיית הדיון על מנת לאפשר למבקש להכשיר את הבנייה. לבסוף, אף שלטענת המבקש חלה התקדמות בבקשתו להקלה, הודיעה המשיבה כי קיימים קשיים בהכשרת הבנייה, בין היתר התנגדות שהגיש שכנו של המערער, וכי היתר בנייה אינו נמצא בפתח.

5. ביום 12.4.2017, למעלה משנתיים לאחר מתן גזר הדין ולאחר שהבנייה טרם הוכשרה, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור, בקבעו כדלקמן:

"שוכנעתי, כי הודיית המערער בבית משפט קמא ניתנה לאחר שיקול דעת וכי היא ניתנה באופן חופשי ומרצון ולא נפל בה כל פגם. ההחלטה כיצד להמשיך את ההליך שעה שב"כ המאשימה עומדת - בהנחיית הממונים עליה, על המשך ההליך (כפי שעשתה ב"כ המאשימה, על פי הרשום בפרוטוקול בימ"ש קמא) נתונה לשיקול דעת הסנגור והנאשם ולא ניתן למצוא פסול בהודייה הנעשית בנסיבות אלה, מה גם שעוד בישיבה קודמת הודה המערער שהוא הבעלים וציין שהוא לא בנה את הבנייה הבלתי חוקית והעובדות על פיהן הורשע, תואמות מצב דברים זה" (פסקה 19 לפסק הדין).

בהמשך לכך ציין בית המשפט המחוזי כי הטיעונים לעונש היו ארוכים וברורים, ולא ייתכן שהם, או משמעותם, נעלמו מהמבקש. עוד צוין כי הסנגור שייצג את המערער בבית משפט השלום הכחיש את טענותיו של המערער והבהיר שהמערער לקח חלק מלא בהליך. באשר לטענת המבקש כי הוא לא יכול היה למנוע מבנו את הבנייה הבלתי חוקית - קבע בית המשפט המחוזי כי מדובר בטענה בעלמא, אשר לא נתמכה בראיות, וממילא המבקש לא הרים את הנטל להראות כיצד בנו, בשים לב למצבו הנפשי, ביצע את הבנייה המסיבית ללא הסכמתו, וכיצד פעל המבקש בניסיון למנוע את הבנייה הנטענת בידי בנו. לכך הוסיף בית המשפט המחוזי כי המבקש לא הראה שהודייתו גרמה לו לעיוות דין, בהתחשב בכך שנסיבות העניין הביאו להקלה משמעותית בעונשו, וכי ממילא גם הכשרת הבנייה בדיעבד אינה מרפאת את הפגם שנפל באי קבלת היתר בנייה מלכתחילה. נוכח כל האמור, קבע בית המשפט המחוזי כי עניינו של המערער אינו נמנה על המקרים החריגים בהם יאפשר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו לאחר שנגזר דינו.

מכאן הבקשה למתן רשות ערעור שלפניי.

טענות הצדדים

6. לטענת המבקש, פסק דינו של בית המשפט המחוזי עומד בסתירה להלכה שנקבעה ביחס לחזרה מהודיה, וחוזר על טענתו כי יש לאפשר לו לחזור מהודייתו כיוון שלא הבין את משמעותה. בהקשר זה טוען המבקש כי הוא סבר בטעות שהודייתו תהווה נקודת התחלה להליכי תכנון להכשרת הבנייה, והוא לא הבין, לטענתו, כי הודייתו תביא להרשעתו. המבקש טוען עוד כי הודייתו ניצבת בסתירה לגרסתו לאורך ההליכים לפיה הוא קורבן של הנסיבות, מאחר שבנו, הסובל מהפרעה נפשית, ביצע את העבירות נושא כתב האישום.

7. המשיבה טוענת, מנגד, כי דין הבקשה להידחות מאחר שאיננה מגלה עילה לדיון בה בפני ערכאה שלישית. לשיטת המשיבה, דין הבקשה להידחות אף לגופה מכיוון שלא נפל פגם בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, בו נקבע, לאחר בחינת הטענות לגופן, כי אין מקום לאפשר את חזרת המבקש מהודייתו.

8. זה המקום לציין כי לאחר הגשת בקשת רשות הערעור, ביום 21.5.2017 הגיש המבקש בקשה לצירוף מסמך, ממנו נלמד כי הוחלט ליתן היתר לבנייה בתנאים ובכפוף להריסת כל הבנייה החורגת לתוואי דרך משולבת ולחלקה נוספת הנמצאים מדרום (להלן: המסמך). המשיבה לא התנגדה לצירוף המסמך, אך ציינה כי תגובתה מתייחסת גם למסמך האמור, וכי אין בו כדי לשנות מהמסקנה לפיה יש לדחות את הבקשה על הסף ולגופה.

9. לאחר עיון בבקשה, בחומר שצורף לה, ובתגובת המשיבה אני סבור כי דין הבקשה להידחות.

10. **הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים מיוחדים, שבהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינים של הצדדים הישירים להליך, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין, או אי-צדק חמור שנגרם למבקש** (ראו ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010); רע"פ 8215/16 יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.2017)).

סבורני כי הבקשה שבפני איננה מעלה שאלה משפטית עקרונית ואיננה עומדת בתבחינים הללו וכי היא מתמקדת כל כולה בעניינו הפרטני של המבקש.

די בטעמים אלו כדי לדחות את הבקשה.

11. אף לגופם של דברים, דין הבקשה להידחות. כלל הוא כי ערכאת ערעור תתיר לנאשם לחזור בו מהודיה שמסר לאחר שניתן גזר דינו רק במקרים חריגים ונדירים ומטעמים מיוחדים – בין היתר כאשר קיים חשש ממשי כי הודיית הנאשם ניתנה בניגוד לרצונו החופשי (ראו סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; ע"פ 5561/03 מדינת ישראל נ' פלוני (19.1.2004); ע"פ 6349/11 שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל (10.6.2013)). בענייננו, המבקש היה מיוצג בכל הדיונים, וכעולה מפרוטוקול הדיון, כתב האישום הוקרא למבקש, ולאחר שהוא הבין את תוכנו, הוא הודה בעובדותיו. יתרה מכך, סנגורו של המבקש בבית משפט השלום התנער מכל וכל מטענות המבקש ומסר כי המבקש "נכח בבית המשפט ביום הדיון, שיתף פעולה באופן מלא בהליך דן, ידע ושמע את ההתרחשויות בדיון" (כך במקור – ג'.ק.). משכך סבורני, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, כי המקרה דנן אינו בגדר אותם מקרים "נדירים וחריגים" בהם יש לאפשר לנאשם לחזור בו מהודייתו.

12. זאת ועוד, לא מצאתי ממש גם בטענת המבקש לפיה לא היה ביכולתו לעצור את בנו בתהליך הבנייה. טענה זו של המבקש נדחתה על-ידי בית המשפט המחוזי, לאחר שקבע כי זוהי "טענה בעלמא", וממילא היא לא נתמכה במסמכים המלמדים כיצד בנו של המבקש השלים את הבנייה המסיבית נוכח מצבו הנפשי ללא הסכמתו של המבקש.

13. לבסוף, גם במסמך שצורף, ממנו נלמד כי חלה התקדמות בהליכי תכנון להכשרת הבנייה, אין כדי לשנות ממסקנתי. ההחלטה האמורה מתנה את מתן ההיתר בהריסת בנייה חורגת, מה שמלמד כי עד למועד מתן ההחלטה לא נהרס החלק בבנייה אשר לא ניתן היה להכשירו. מכל מקום, כפי שציין בית המשפט המחוזי, הכשרת הבנייה בדיעבד אינה מרפאת את הפגם באי קבלת היתר בנייה מלכתחילה, ואינה מאיינת את העבירות שעבר המבקש ובהן הודה.

14. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ח באייר התשע"ח (3.5.2018).

ש ו פ ט
